

Rekenen we veiligheid ook per **Wattpiek**?

De markt voor zonne-energie is een groeimarkt. In 2013 zijn vier doden gevallen tijdens het aanbrengen van zonnepanelen op het dak. Branchevereniging Holland Solar organiseerde op donderdag 13 maart 2014 op haar kantoor in Utrecht een workshop voor leden en niet-leden om het veilig aanbrengen van zonnepanelen op het dak te bevorderen.

De bijeenkomst werd geopend door Ernst van Tongeren, bestuurslid van branchevereniging Holland Solar. Hij vertelde dat Holland Solar in de ongevallencijfers en de geluiden uit markt aanleiding zag om de workshop te organiseren. Uit de praktijk blijkt namelijk dat veiligheid vaak uit kostenoverwegingen achterwege wordt gelaten. Behalve dat dit volgens het Arbobesluit niet is toegestaan, is het volgens Van Tongeren ook moreel verkeerd. "Merkwaardig genoeg worden alle kwaliteiten van zonnepanelen in Wattpiek (Wp) gecommuniceerd: het transport, de bevestiging, etc. Rekenen we veiligheid ook per Wp?"

Regelgeving

In *Roofs* september en oktober 2012 publiceerde Ton Berlee twee artikelen waarin hij aan de hand van de Arboret en de A-bladen voor het platte en het hellende dak uiteenzette hoe een veilige werkpraktijk kan worden bewerkstelligd. Namens branchevereniging HHD (Het Hellende Dak) zette bestuurslid John Kouwenberg de basisregels uiteen voor een publiek van voornamelijk installateurs van zonnepanelen. Hij vertelde dat er in de praktijk nog veel mis gaat, het aantal boetes dat is opgelegd door Inspectie SZW bijvoorbeeld is in 2013 ten opzichte van het jaar daarvoor bijna verdubbeld. Zonder de goede bedrijven hiermee tekort te willen doen stelde Kouwenberg dat er een hoop cowboys in de markt actief zijn, wat funest is voor zowel de bouwfysische kwaliteit van het dak als voor de veiligheid van werken.

Belangrijke aandachtspunten zijn de bepalingen voor kortdurende werkzaamheden, het gebruik van de ladder en het werken bij harde wind. Voor werkzaamheden die langer dan 3 uur duren zijn collectieve veiligheidsmiddelen verplicht. Bij werkzaamheden die minder dan 3 uur in beslag nemen mag gebruik gemaakt worden van individuele veiligheidsmiddelen. Meerdere kortdurende werkzaamheden moeten dan weer collectief beveiligd worden. Bij windkracht 6,

gemeten op het dak, mag niet meer op rolsteigers en ladders gewerkt worden. Bij windkracht 7 mag helemaal niet meer op het dak gewerkt worden. Mogelijk kan nog wel aan de luwzijde worden gewerkt. "Dakwerk is vakwerk," herhaalde Kouwenberg de opmerking die hij in *Roofs* februari 2014 poneerde: "Ook op zonnedaken." Daarom juichte hij de samenwerking tussen de brancheorganisaties Holland Solar, HHD en SBD toe. "Wie uiteindelijk de eindverantwoordelijke is voor de kwaliteit van het totale dak maakt me niet eens zoveel uit. Maar werk samen!"

Rol van de opdrachtgever

Namens opdrachtgever Vereniging Eigen Huis (VEH) vertelde Theo Elfrink over het project 123zonne-energie, een actie waarbij VEH door bundeling van inkoopkracht een concurrerend tarief kon realiseren voor leden en niet-leden. Bij dit project heeft VEH er naar eigen zeggen alles aan gedaan om de veilige montage van deze systemen te borgen. Zo werd van de installateurs geëist dat zij in het bezit waren van VCA of een gelijkwaardig certificaat en werd de leveranciers gevraagd aan te tonen dat ze over gekwalificeerd personeel beschikken. Steekproefsgewijs werd door de opdrachtgever gecontroleerd of inderdaad veilig werd gewerkt. Hier liep men tegen complicaties aan, enerzijds omdat men merkte dat de beschikbare beschermingsmiddelen alleen tijdens de controles werden gebruikt, anderzijds omdat niet in alle situaties duidelijk is hoe het gewenste beschermingsniveau is te bereiken.

Jos van der Borgt van SBD, in het publiek aanwezig, gaf hierbij aan dat de zonne-energieinstallatiebranche een standaard RI&E zou moeten ontwikkelen, zoals dat in diverse branches, waaronder die voor platte en hellende daken, het geval is geweest. Bij een RI&E, die de werkgever overigens verplicht is op te stellen, wordt aan de hand van de Arbocatalogus per voorkomende situatie een veilige werkprocedure voorgesteld waarmee een gestructureerde aanpak mogelijk

wordt gemaakt. Van der Borgt bood hierbij de assistentie van de SBD aan. Van Tongeren was blij met dit aanbod, en pakte de handschoenen op zodat een RI&E binnen niet al te lange tijd beschikbaar is.

Verantwoordelijkheid werknemer

Namens installatiebedrijf Atama Solar Energy kwam directeur Allard Dijkstra te spreken over de manier waarop het bedrijf het eigen personeel op een zo veilig mogelijke manier laat werken. Dijkstra had zich gestoord aan de term 'cowboys' en wilde benadrukken dat zijn bedrijf op een zeer serieuze manier met veilig werken bezig is. Het kwaliteitskeurmerk voor installatiebedrijven Zonnekeur moet hiervoor borg staan. Dijkstra stelde dat bij het enorme aanbod van kwaliteitscertificaten soms door de bomen het bos niet meer te zien is; Zonnekeur is echter naar zijn mening een volwassen keurmerk. Hij beschouwt het als een soort rijbewijs: hiermee wordt niet uitgesloten dat fouten worden gemaakt, maar het bedrijf toont in ieder geval aan dat de basis aanwezig is om in de diverse situaties de juiste beslissing te nemen.

Dijkstra ging nader in op de Arbeidshygiënische strategie, waarbij collectieve bescherming altijd voor persoonlijke bescherming gaat. Bij Atama geldt dat persoonlijk altijd voor collectief komt. Ieder personeelslid is zelf verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid. Iedere werknemer krijgt een eigen veiligheidsset, een veiligheidsreglement waarvoor hij bij ontvangst moet tekenen en op regelmatige basis een toolbox. De werkgever controleert voortdurend of hier voldoende gebruik van wordt gemaakt. Als er bijvoorbeeld iets ontbreekt uit de veiligheidsset, wordt op kosten van de werknemer een volledig nieuwe set aangeschaft. Als tijdens het werk blijkt dat onvoldoende veilig wordt gewerkt, krijgt hij een 'gele kaart', en ook hier geldt: twee keer geel is rood. En rood betekent in dit geval ontslag. Dijkstra benadrukte dat veiligheid wel praktisch werkbaar moet zijn. De werknemers van het bedrijf moeten op het dak verplicht zijn aangeliind maar de plaats waar de lijn aan wordt vastgemaakt vergt soms wat improvisatie. "Voor 5 cent per Wp is veiligheid op het dak voor installatiebedrijven te realiseren," stelde Dijkstra.

Middelen

Tenslotte ging Frank van 't Hul van Altrex in op de oplossingen in het assortiment van de leverancier die een veiligheid op een praktische en prijstechnisch gunstige manier kunnen bewerkstelligen. De middelen zijn beschikbaar, het is alleen zaak ze op een juiste manier in te zetten. Van Tongeren gaf ter afsluiting aan dat Holland Solar in samenwerking met de aanpalende brancheverenigingen vervolg zal worden geven aan deze workshop. ●

Zie ook het artikel 'Dakwerk is vakwerk - ook op zonnedaken' in Roofs februari 2014 op www.dakweb.nl